

Demen-Dieden

Nieuwsbrief

Februari 2020

Graag praten wij u bij over de stand van zaken van het project Demen-Dieden, want ook het afgelopen jaar is er weer veel gebeurd. Inmiddels naderen we het einde van het planvormingsproces en zijn alle vergunningen en de bestemmingsplanwijziging definitief aangevraagd. In deze nieuwsbrief leest u naast de stand van zaken over de link met het overkoepelende project Meanderende Maas. Ook maakt u (nader) kennis met een aantal betrokkenen bij zowel het project Demen-Dieden als Meanderende Maas.

Over het afgelopen jaar

Voor én achter de schermen is er afgelopen jaar weer veel gebeurd. Er zijn verschillende (aanvullende) onderzoeken uitgevoerd, er waren informatiebijeenkomsten en er vond opnieuw veel afstemming met de diverse bevoegde gezagen plaats. Ook konden omwonenden mee met een excursie naar het naastgelegen gebied Diedensche Uiterdijk. In deze nieuwsbrief leest u er meer over.

Vervolg

Eind oktober 2019 was er een overleg met de bevoegde overheden over de vergunningsaanvragen en de bestemmingsplanwijziging. Er is recent aanvullend onderzoek uitgevoerd in verband met stikstofdepositie, archeologie en aangescherpte

regels voor PFAS. Ook wordt een aantal bestaande onderzoeken geactualiseerd. Over deze onderzoeken leest u op pagina 2 meer. Binnenkort is er een nieuw overleg met de overheden. In de tussentijd moet er zicht zijn op concept vergunningen (zogenaamde ontwerpbesluiten). Daarbij gaat het om een bestemmingsplanwijziging en vergunningen op grond van de Ontgrondingenwet, Wet natuurbescherming, Waterwet en Wabo. Voor het grondverzet wordt een waterbodempkwaliteitskaart vastgesteld door Rijkswaterstaat.

Na publicatie van de ontwerpbesluiten in het tweede kwartaal van 2020 is naar verwachting een proceduretijd van minimaal zes maanden nodig. In die fase is het voor belanghebbenden mogelijk om formeel te reageren.

Planning

De planning voor het komende jaar ziet er in grote lijnen als volgt uit:

- Kwartaal 1: ontwerpbeschikkingen en bestemmingsplan;
- Kwartaal 1 en 2: beoordeling plan door MER Commissie;
- Kwartaal 2 en 3: publicaties van ontwerp- en definitieve beschikkingen;
- Kwartaal 4: bezwaar- en beroepstermijn;
- 2021: Start uitvoering.

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden organiseren wij nogmaals een informatiebijeenkomst.

Demen-Dieden in cijfers

- We leggen +/- 3,5 km aan geulen aan als leefgebied voor planten, vissen en kleine waterbeestjes (Kaderrichtlijn Water-doel)
- ± 80 ha maaiveldverlaging
- We leggen ± 110 ha natuurgebied aan
- Alle 45 huidige bakenbomen blijven behouden
- Ruim 78 ha struinnatuur
- Er wordt ± 1,1 miljoen m³ klei gewonnen voor de bouw
- Dat staat gelijk aan ± 770 miljoen bakstenen (± 100.000 woningen)

Meten is weten

Het afgelopen jaar zijn er verschillende (aanvullende) onderzoeken uitgevoerd op het gebied van rivierkunde, stikstof, bodem en natuur.

Rivierkunde

Er is een actualiserende berekening met het voor vergunningsaanvragen voorgeschreven model uitgevoerd. Hierbij kwam een aandachtspunt aan het licht in de eerder berekende dwarsstroming. Specifiek voor dit beoordelingsaspect worden nog nieuwe berekeningen uitgevoerd. Hierover stemmen wij af met vergunningverlener Rijkswaterstaat.

Stikstofdepositie

Het afgelopen jaar is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) gesneuveld. Dat betekende dat voor de vergunningsaanvraag op grond van de Wet natuurbescherming het onderdeel stikstofdepositie (de hoeveelheid stikstof die via de lucht in natuurgebieden terecht komt) opnieuw moest worden beoordeeld. De verwachte uitstoot van het project is verrekend met het huidige agrarisch gebruik. Daaruit is gebleken dat er netto sprake is van een afname van de stikstofdepositie. De berekening wordt beoordeeld als onderdeel van de vergunningsaanvraag op grond van de Wet natuurbescherming.

Aanvullend bodemonderzoek

Voor het verplaatsen van grond is het sinds kort verplicht om grond te analyseren op de stofgroep PFAS. Daarom is aanvullend bodemonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek levert naar verwachting geen beperkingen op voor het beoogde grondverzet, omdat de bovengrond die wordt afgegraven in het gebied hergebruikt wordt.

Voorkeursalternatief Meanderende Maas

Tijdens informatiebijeenkomsten op 30 en 31 oktober 2019 in Oss en Megen is op hoofdlijnen het plan voor Meanderende Maas gepresenteerd aan bestuurders, omwonenden en andere geïnteresseerden. Plannen voor de versterking van de dijk tussen Ravenstein en Lith, de ruimte voor de Maas aan Gelderse en Brabantse zijde en om het gebied mooier en economisch sterker te maken.

Op de avonden was er volop gelegenheid tot het stellen van vragen over het concept voorkeursalternatief. Dit concept was het resultaat van drie jaar onderzoek en gesprekken van de projectgroep met de omgeving. Eind 2019 namen de bestuurders na consultatie van eigen besturen een gezamenlijk, positief besluit over het voorkeursalternatief.

Het voorkeursalternatief maakt nu deel uit van de structuurvisie Meanderende Maas, die van 11 februari tot en met 23 maart 2020 ter inzage ligt. Alle informatie over het project is te vinden op www.meanderende.maas.nl.

Relatie met Demen-Dieden

Het inrichtingsplan van Demen-Dieden is opgenomen in het voorkeursontwerp. K3Delta en Natuurmonumenten waren op beide informatiebijeenkomsten aanwezig om eventuele vragen over het project Demen-Dieden te beantwoorden. Meer over de afstemming tussen Meanderende Maas leest u in het interview met Petra van den Brand en Tim Smit op pagina 4 van deze nieuwsbrief.

“De Maas leeft in Oss”

Interview met Johan van der Schoot, wethouder gemeente Oss

“Ik ben geboren en getogen in Grave en kom altijd al graag in het buitengebied. Ik voel me verweven met de Maas.” Het moge duidelijk zijn: Johan van der Schoot, wethouder van de gemeente Oss, is erg begaan met de rivier. “En dat geldt voor de hele gemeente. De Maas leeft er echt. De rivier is voor ons een parelsnoer, met links en rechts langs de rivier allerlei parels.”

Kansen

“De Maas brengt ons veel”, vervolgt de wethouder. “Er zijn met de Maas in onze gemeente veel kansen op het gebied van recreatie, toerisme en natuur. Die verbinding met de rivier is er altijd al geweest, en dat gaan we met projecten als Demen-Dieden verder versterken. We gaan weer ruimte voor de rivier creëren zoals die er ooit was. Het gebied leent zich er ook voor. Hier heb je van oudsher veel ruimte voor de rivier.”

Mogelijk maken

Van der Schoot ziet het project met vertrouwen tegemoet. “Het is mooi dat een groene partij als Natuurmonumenten samenwerkt met het (ontgrondend) bedrijfsleven zoals K3, Wetering en Rodruza en met de overheid. Voor ons als gemeente zie ik daarin een faciliterende rol. We moeten als gemeente natuurlijk een visie hebben over het gebied, maar verder moeten we vooral mogelijk maken dat er iets van de grond komt; partijen verbinden en ieder in zijn kracht z’n werk laten doen.

Daarbij is het wel belangrijk dat we onderweg steeds laten zien wat er gebeurt, waarom dat gebeurt en hoe dat gebeurt. We moeten mensen meenemen in hoe belangrijk water voor ons is. Voor ons als gemeente, maar ook voor de provincie en voor het hele land. Hoe water bijdraagt aan de vergroting van de biodiversiteit in én langs het water. Maar ook hoe kleiwinning zorgt voor nieuwe wateren en hoe die klei als grondstof wordt gebruikt voor de Nederlandse bouwsector. Laat zien hoe alles met elkaar samenhangt. Ik vind het belangrijk om dat verhaal te blijven vertellen.”

Richting de toekomst

Voor de toekomst heeft de wethouder een duidelijke wens: “Er zijn allerlei transities gaande. Transities op het gebied van klimaat en de (circulaire) economie bijvoorbeeld. Laten we die transities en de ambities die daaruit voortvloeien vervlechten. Dit project is al een heel mooi voorbeeld van hoe natuur en klimaat samenkomen; hoe je door duurzame grondstoffenwinning natuurontwikkeling en de hoogwaterveiligheidsopgave bij elkaar brengt.”

“De natuur bij de mensen brengen, daar staan we voor”

Interview met Lianne Schröder

Natuurmonumenten is eigenaar van de gronden binnen het project Demen-Dieden en is de trekker van de gebiedsontwikkeling. Het kantoor van Natuurmonumenten in Hedel, vlak boven Den Bosch, is de uitvalsbasis van de beheereenheid Noordoost-Brabant & Rijk van Nijmegen. Het is ook de plek waar Lianne Schröder, als Coördinator Natuurbeheer nauw betrokken bij het project Demen-Dieden, werkt als ze niet buiten is.

Lianne, wat doe je als Coördinator Natuurbeheer?

“Ik ben bij nieuwe gebieden vooral bezig met planvorming en inrichting, zodat er een natuurgebied komt dat ook te beheren is. In dat proces ben ik het aanspreekpunt voor de omgeving. Voor bewoners, overheden en andere belanghebbenden. Ik zorg ervoor dat als het gebied klaar is, er goede beheersafspraken liggen. Dat doe ik ook voor het project Demen-Dieden.”

Hoe kijk je naar het gebied tussen Demen en Dieden?

“Het riviereengebied is zonder meer al mooi, ook het gebied tussen Demen en Dieden. Door de inrichting zal het veel natuurlijker worden, krijgt de rivier meer ruimte en wordt het toegankelijk voor iedereen. Die riviergebonden natuur draagt ook bij aan het Natuurnetwerk Brabant dat de provincie wil realiseren. We zijn overigens op veel meer plekken langs de Maas actief. De Hemelrijkse Waard is sinds 2016 heringericht en het project Diedensche Uiterdijk loopt al langer, een fantastisch gebied in wording, dat aansluit op Demen-Dieden. En we zijn samen met andere partijen hier bezig om onder de noemer ‘Meanderende Maas’ de dijk tussen Ravenstein en Lith te verbeteren, tegelijkertijd de Maas meer ruimte te geven en natuur te ontwikkelen.”

Alles bij elkaar een flinke uitdaging...

“Zeker, dat is een stevige ambitie die we als Natuurmonumenten al sinds de jaren ‘80 hebben. Toen werd er door de landelijke overheid een kaart gepresenteerd met daarop de ecologische hoofdstructuur van Nederland. Daar stond ook de Maas op, maar naar onze mening te minimaal. We zijn toen zelf de visie MeerMaas gaan maken met een stevige ambitie om langs de Maas natuur te realiseren.

De ambitie hadden we dus wel, maar het moet ook gefinancierd worden. We zijn toen de samenwerking gaan zoeken. Met grondstoffwinners zoals K3 (Delgromij) en Wetering bijvoorbeeld. Grondstoffenwinning maakt natuurontwikkelingsprojecten concreter en haalbaar. En bij dit project heeft K3/Delgromij gronden aangekocht en met

afspraken over de klei doorgeleverd aan Natuurmonumenten. Maar ook werken we samen met Rijkswaterstaat om ecologische waterkwaliteitsdoelstellingen te halen. Het project Demen-Dieden is een perfect voorbeeld van een goede samenwerking. We maken er samen echt iets moois van; wij zorgen voor een goede start, de natuur kan zich daarna zelf ontwikkelen.”

Hoe verhoudt het project Meanderende Maas zich met het project Demen-Dieden?

“Die vraag krijg ik vaker en dat begrijp ik wel. Meanderende Maas richt zich op het gebied tussen Ravenstein en Lith. Daarbij werken veel verschillende partijen samen, waaronder wij als Natuurmonumenten, maar bijvoorbeeld ook Rijkswaterstaat, waterschappen, de provincies Noord-Brabant en Gelderland en verschillende gemeentes.

Demen-Dieden is een zelfstandig project met een eigen doorlooptijd dat eigenlijk toevallig binnen het projectgebied van Meanderende Maas ligt. Uiteraard is er continu afstemming tussen beide projecten. Demen-Dieden past ook volledig in de doelstellingen van Meanderende Maas. Sterker nog: binnen Meanderende Maas gaan we voor een waterstandsdeling van 11 cm. Een deel daarvan bereiken we door het project Demen-Dieden.”

Waar kijk je het meest naar uit in de komende tijd?

“Dat we groen licht krijgen voor de vergunningen en dat we dan zo snel mogelijk kunnen beginnen met de uitvoering. Het gaat ongetwijfeld heel snel heel mooi worden. Het riviereengebied is een dankbare plek om met natuurinrichting bezig te zijn. De natuur reageert snel. Al tijdens de herinrichting zullen we ontwikkelingen zien. Planten die gaan groeien en vogels die zich gaan vestigen.”

Wat is je wens voor de toekomst?

“Dat er straks een fantastisch, aaneengesloten natuurgebied ligt. Dat ik, als het werk klaar is, met mensen door het gebied loop en dat ze zeggen: ‘Ja, dit is echt een toevoeging voor de omgeving’. En we gaan de komende tijd hard aan de slag om de financiering van de recreatieve voorzieningen rond te krijgen. Een vlonderbrug bijvoorbeeld, en een rolstoelpad. We hebben de man die ons toentertijd de grond heeft verkocht beloofd een rolstoelpad aan te leggen. Hij is nu helaas overleden, maar we gaan ons inzetten om zijn wens werkelijkheid te laten worden. Sowieso gaan we het gebied openstellen en mag je er komen struinen. Dat is waar we voor staan; de natuur bij de mensen brengen.”

Drukbezochte bewonersexkursie Diedensche Uiterdijk

Op woensdagavond 11 september hebben Natuurmonumenten, Rodruza en K3Delta een groep van circa 25 bewoners rondgeleid door het project oeverzone Diedensche Uiterdijk. Ruim een jaar geleden lieten we de bewoners de Hemelrijkse Waard zien als voorbeeld van een opgeleverd project. Op verzoek van de bewoners was het nu de beurt aan een project in uitvoering.

Het project

Lianne Schröder van Natuurmonumenten trapte de avond af met een toelichting op het project oeverzone Diedensche Uiterdijk, dat Natuurmonumenten samen met Rijkswaterstaat ontwikkelt: “Het project is vergelijkbaar met wat we bij Demen-Dieden willen. Door reliëfvolgende kleiwinning wordt de verlande oude Maasarm weer deels uitgegraven en herkenbaar in het landschap. Uiteindelijk wordt de geul benedenstrooms aangetakt op de Maas. Bij hogere waterstanden stroomt de geul vanaf de bovenstroomse zijde mee met de rivier.” Daarnaast vertelde ze onder meer over de samenwerking met Rijkswaterstaat en baksteenproducent Rodruza. Ook werd een toelichting gegeven op de opgave van Rijkswaterstaat vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) om de ecologische waterkwaliteit van de Maas en daarmee de biodiversiteit van het waterleven te verbeteren. Die doelen richten zich met name op het herstellen van het leefgebied van inheemse waterplanten, vissen en kleine ongewervelde waterdierrijtjes.

Een groep van circa 25 geïnteresseerden was aanwezig bij de excursie naar de Diedensche Uiterdijk (Foto: Rob Pluijm)

Herinrichting door kleiwinning

Het project oeverzone Diedensche Uiterdijk is een project van Natuurmonumenten in samenwerking met baksteenproducent Rodruza. Aannemersbedrijf Wetering uit Heesch voert in opdracht van Rodruza de werkzaamheden uit. Nico de Kat, bedrijfsleider bij Rodruza in Rossum, gaf in het veld een toelichting op het natuurtechnisch ontgraven en de vertragende invloed van de economische crisis in de bouw op de uitvoering van het project. Inmiddels is de vraag naar bakstenen enorm toegenomen en is er dus ook weer meer keramische klei nodig. Ook voor dijkversterkingsprojecten is op korte termijn klei nodig.

Iwan Reerink en Jildert Hijckema (beiden K3 Gebiedsontwikkeling) waren aanwezig om de relatie met het project Demen-Dieden te benoemen. “Het is de bedoeling om met de uitvoering van het project te starten aan de westzijde van het gebied. Zo ontstaat in aansluiting op het project oeverzone Diedensche Uiterdijk al snel een groter natuurgebied”, aldus Iwan Reerink.

Samenwerking als sleutel tot succes

Interview Petra van den Brand en Tim Smit – Meanderende Maas

Het project Demen-Dieden is een zelfstandige ontwikkeling, maar ligt in het gebied van het project Meanderende Maas; een groot project om de dijk tussen Ravenstein en Lith te verbeteren en tegelijkertijd de Maas meer ruimte te geven en de natuur te ontwikkelen. Dat vraagt om een goede afstemming tussen beide projecten. Projectmanager Petra van den Brand en omgevingsmanager Tim Smit maken onderdeel uit van het projectteam Meanderende Maas. Ze vertellen over de samenwerking, de uitdagingen en de verbinding met Demen-Dieden.

Petra is namens de samenwerkende partijen de onafhankelijke projectmanager binnen Meanderende Maas. “We hebben voor Meanderende Maas een gezamenlijke projectorganisatie waarin alle betrokken partijen deelnemen. En dat zijn er flink wat: twee provincies, twee waterschappen, drie gemeenten, het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat en Natuurmonumenten. Alle partijen zijn vertegenwoordigd in het projectteam. Als projectmanager mag ik dat in goede banen leiden.”

Tim is als omgevingsmanager verbonden bij Meanderende Maas. “Ik werk voor waterschap Aa en Maas en ben nu fulltime bezig met dit project. Vanuit het waterschap is het een heel belangrijk project, vooral omdat de dijk een prominent onderdeel van het project is. Als omgevingsmanager ben ik er voor de bewoners en andere belanghebbenden in het gebied. Overigens samen met mijn collega omgevingsmanager Peter Rutten.”

Samenwerking

Met zoveel betrokken partijen is samenwerking essentieel. Petra: “Meanderende Maas is een project met veel maatregelen en een combinatie van doelen. Dat vergt

samenwerking. En de bereidheid tot samenwerking is enorm. Dat is wat me de afgelopen jaren misschien wel het meest is opgevallen: dat partijen niet denken vanuit hun eigen hokje, maar met elkaar tot een goed plan willen komen. Dat is ook wel een uitdaging; het balanceren tussen verschillende belangen in het gebied.” Tim vult aan: “Vanuit mijn rol als omgevingsmanager heb ik daarbij ook heel duidelijk de betrokkenheid vanuit de omgeving gemerkt. Dat heeft ons erg geholpen om een beter plan te maken. We hebben een intensief participatieproces doorlopen. Dat is geweldig, maar creëert ook verwachtingen bij mensen. Die balans goed houden is een uitdaging, want je kunt niet alle wensen inpassen.”

Demen-Dieden

Samenwerking is er ook met het project Demen-Dieden. Tim: “Vanaf de start, ongeveer drie jaar geleden, is er continu afstemming geweest. Beide plannen hebben elkaar ook geïnspireerd. We hebben meerdere middagen samen de tekenkaarten op tafel gelegd en we zijn aanwezig op elkaars informatieavonden. Demen-Dieden is al wat verder in het ontwerpproces. Dit project is wat dat betreft een voorloper op Meanderende Maas, en dat is erg leerzaam. Initiatieven die heel goed hebben gewerkt in Demen-Dieden, de bewonersgroepen bijvoorbeeld, helpen nu ook Meanderende Maas enorm. En de vragen die Demen-Dieden nu krijgt, krijgen wij straks ongetwijfeld ook.”

Petra: “De doelstellingen voor Demen-Dieden passen ook perfect in die van Meanderende Maas; met elkaar werken aan waterveiligheid en natuurontwikkeling. We willen die samenhang ook logisch presenteren naar de omgeving. De twee projecten vertragen elkaar niet, maar versterken elkaar juist.”

Richting de toekomst

Voor Meanderende Maas is er nu het voorkeursalternatief. Demen-Dieden is een zelfstandig project, maar maakt wel onderdeel uit van dat ontwerp. Petra: “Het voorkeursalternatief is het resultaat van veel overleg en een gezamenlijk ontwerpproces. Er zijn al hele mooie stappen gezet. Laten we daarmee verder gaan.”

Tim: “Tegelijk beseffen we ook dat de plannen invloed hebben op omwonenden en grondeigenaren. We nemen maatregelen dichtbij hun huis of die invloed hebben op de bedrijfsvoering. Met al deze mensen houden we uiteraard nauw contact.”

Nieuwe projectmanager voor Meanderende Maas

Dit interview vond in december 2019 plaats. Per 15 januari 2020 heeft Petra van den Brand het projectmanagement overgedragen aan Ton Swanenberg.

Meer weten over Meanderende Maas?

Kijk op www.meanderendemaas.nl

Lange adem voor Demen-Dieden

Wist u dat 20 jaar geleden al de basis werd gelegd voor het project Demen-Dieden? Wij nemen u graag mee de geschiedenis in.

Tussen 1998 en 2000 is het project Middelwaard gerealiseerd. Dit project was het eerste ‘MeerMaas’ project. Wetering heeft dit project in opdracht van wat toentertijd Waterschap de Maaskant was (nu Aa en Maas) gerealiseerd als onderdeel van de verbetering van de Maasdijk tussen Ravenstein en Demen. Gelijktijdig is door de initiatiefnemers

Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en Wetering de drie hectare oeverstrook als natuurgebied ingericht. Door de kleiverkoop aan de baksteenindustrie konden de aankoop- en aanlegkosten vrijwel geheel worden terugverdiend. In 2000 is vervolgens de intentie uitgesproken om gezamenlijk het traject Neerlangel-Demen-Dieden te gaan ontwikkelen tot natuurgebied waarbij de klei zal worden afgezet als ‘steenbakkersklei’. Nu, ongeveer 20 jaar later, zijn de gronden in eigendom, de plannen uitgewerkt en kan de uitvoering gaan starten.

Contact

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Iwan Reerink
Senior projectleider
024 348 88 54
i.reerink@k3.nl

www.k3.nl

K3DELTA

een **K3** onderneming

